

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu - Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodnicząca: SSO Katarzyna Gawecka

Protokolant: st. sekr. sąd. Sławomira Konieczna

po rozpoznaniu w dniu 7 października 2014 r. w Poznaniu

sprawy

z powództwa

K. K. i Z. K.

przeciwko: (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

I. w zakresie roszczeń powódki K. K.:

- zasądza od pozwanego na rzecz powódki K. K. kwotę 20.869,04 zł. (dwadzieścia tysięcy osiemset sześćdziesiąt dziewięć złotych 4/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 9 listopada 2013 r. do dnia zapłaty;
- oddala powództwo w pozostałym zakresie ;
- kosztami procesu w zakresie roszczeń K. K. obciąża powódkę w 63% a pozwanego w 27 %i na tej podstawie zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 511,81 zł. (pięćset jedenaście złotych 81/100)

II. w zakresie roszczeń powoda Z. K.:

- oddala powództwo ;
- kosztami procesu w zakresie roszczeń Z. K. obciąża w całości powoda i na tej podstawie zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.600 zł. (trzy tysiące sześćset złotych).

/-/SSO Katarzyna Gawecka

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 8 listopada 2013 roku powodowie: K. K., Z. K., A. K. oraz N. K. wniesli o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W.:

1. na rzecz powódki **K. K. (matki):**

- kwoty **75.000 zł** tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią syna wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

- kwoty **3.258,90 zł** tytułem skapitalizowanych odsetek wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

- kwoty **7.200 zł** tytułem kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od udzielonych pełnomocnictw w kwocie 34,00 zł;

2. na rzecz powoda **Z. K. (ojca):**

- kwoty **75.000 zł** tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią syna wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

- kwoty **3.258,90 zł** tytułem skapitalizowanych odsetek wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

- kwoty **7.200 zł** tytułem kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od udzielonego pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł;

3. na rzecz powódki **A. K. (siostry):**

- kwoty **15.000 zł** tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią brata wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

- kwoty **651,78 zł** tytułem skapitalizowanych odsetek wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

- kwoty **4.800 zł** tytułem kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od udzielonego pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł;

4. na rzecz powódki **N. K. (siostry):**

- kwoty **10.000 zł** tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią brata wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

- kwoty **434,52 zł** tytułem skapitalizowanych odsetek wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

- kwoty **2.400 zł** tytułem kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od udzielonego pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł.

W treści uzasadnienia pozwu powodowie wskazali, że w związku z wypadkiem drogowym w dniu 31 grudnia 2012 roku poniósł śmierć M. K. (1) – syn i brat powodów – w skutek doznania ciężkich obrażeń ciała. Powodowie wskazali, że ze zmarłym łączyła ich silna i bliska więź emocjonalna oraz rodzinna, a po jego śmierci zostali na zawsze pozbawieni poczucia bliskości, miłości oraz przywiązania do zmarłego. Śmierć M. K. (1) wywołała w powodach trudne do ocenienia cierpienia i ból oraz traumatyczne przeżycie związane ze stratą osoby bliskiej. Powodowie podkreślili, że pomimo posiadania przez zmarłego żony i dziecka, utrzymywał on z nimi bardzo bliskie stosunki rodzinne, wspierał finansowo oraz pomagał w prowadzeniu gospodarstwa rolnego. Stanowił dla nich oparcie, zawsze służył dobrą radą oraz był powiernikiem tajemnic. Ponadto, pomimo pracy za granicą w charakterze rzeźnika – masarza, zmarły utrzymywał przez cały czas kontakt z rodziną za pomocą telefonu i internetu. Rodzice liczyli na opiekę syna w latach starości, ponadto mieli przekazać mu gospodarstwo rolne, ażeby majątek pozostał w rękach rodziny. Natomiast dla sióstr, zmarły stanowił wzór do naśladowania, był ich przyjacielem, na którym zawsze mogły polegać. Powodowie podnieśli, że śmierć zmarłego spowodowała załamanie ich życia. Dla rodziców zmarłego obecnie życie jest szare, puste i straciło sens.

Ponadto powodowie w treści przedmiotowego pozwu wyjaśnili, iż roszczenia o zwrot skapitalizowanych odsetek zostało wyliczone za zamknięty okres, tj. od 10 lipca 2013 roku do 8 listopada 2013 roku, które są związane z dochodzonymi kwotami od pozwanego z tytułu zadośćuczynienia. W związku z wydaniem decyzji przez pozwanego na dzień 9 lipca 2013 roku w przedmiocie odmowy wypłaty dalszych świadczeń pieniężnych, powodowie skapitalizowali odsetki od dnia następnego po wydaniu w/w decyzji, tj. od 10 lipca 2013 roku do dnia wniesienia pozwu.

Postanowieniem z dnia 17 stycznia 2014 Sąd wyłączył do odrębnego rozpoznania sprawę co do roszczenia A. K. oraz N. K. i w tym zakresie stwierdził swą niewłaściwość, przekazując sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Grodzisku Wielkopolskim, Wydziałowi Zamiejscowemu w Wolsztynie (k.171-172).

Pismem procesowym z dnia 28 sierpnia 2013 roku pozostali powodowie – K. K. oraz Z. K. (matka i ojciec zmarłego) – wnieśli o przeprowadzenie dowodu osobowego w postaci zeznań świadka N. K. (k.210).

W odpowiedzi na pozew z dnia 4 września 2014 roku (data wniesienia 8.09.2014 r.) pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenia od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowych wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu treści odpowiedzi na pozew (k. 221-223) pozwany uznał, że bezspornym jest, iż w wyniku wypadku drogowego w dniu 31 grudnia 2012 roku w skutek doznanych obrażeń ciała, śmierć poniósł syn powodów. Pozwany podniósł, iż przeprowadził postępowanie likwidacyjne w wyniku, którego uznał swoją odpowiedzialność co do zasady oraz przyznał i wypłacił odszkodowanie z różnych tytułów bliskim zmarłego, w tym powodom tytułem zadośćuczynienia w kwocie po 30.000 zł. Pozwany wskazał, że jednorazowe zadośćuczynienie w oparciu o art. 446 k.c. nie ma na celu wyrównania starty członkom najbliższej rodziny, ale winno pomóc dostosować się do nowej rzeczywistości oraz złagodzić cierpienia wywołane utratą osoby bliskiej. Nadto, jak wskazał pozwany, zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego odpowiednia suma pieniężna przyznana tytułem zadośćuczynienia powinna być utrzymana w rozsądnych granicach i być dostosowana do aktualnych stosunków majątkowych w społeczeństwie. Zatem według pozwanego żądanie zapłaty łącznie po 105.000 zł dla powodów tytułem zadośćuczynienia jest żądaniem wygórowanym (30.000 zł + 75.000 = 105.000 zł).

Na rozprawie w dniu 7 października 2014 roku Sąd postanowił oddalić wniosek dowodowy o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego psychologa, w związku z czym pełnomocnik powodów zgłosił zastrzeżenie do protokołu rozprawy (k. 241).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 31 grudnia 2012 roku na drodze (...) B. – S. doszło do wypadku komunikacyjnego. Kierujący pojazdem marki R. (...) o numerze rejestracyjnym (...) – J. S. nie dostosował prędkości do warunków panujących na drodze w wyniku czego zjechał z jezdni do przydrożnego rowu i uderzył w skarpę nasypu drogi gruntowej, po czym pojazd dachował i wpadł do rowu znajdującego się po prawej stronie jezdni. Na skutek tego manewru ciężkich obrażeń ciała doznał M. K. (1), który zmarł w Szpitalu w Z., gdzie został przewieziony po wypadku.

Okoliczność bezsporna, ***a nadto dowód:*** notatki służbowe funkcjonariuszy policji z dnia 31.12.2012 r. (16-17), protokół oględzin miejsca wypadku (k. 18-23), odpis skrócony aktu zgonu i karta statystyczna do karty zgonu (k. 24-25).

Prowadzony przez sprawcę wypadku pojazd w momencie zdarzenia objęty był ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w pozwanym towarzystwie ubezpieczeń – (...) spółka akcyjna.

Okoliczność bezsporna, ***a nadto dowód:*** poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia odpisu aktualnego z rejestru przedsiębiorców KRS (k. 226-230).

Zmarły M. K. (1) pozostawił po sobie, oprócz żony i małoletniego syna, również rodziców, którzy do chwili obecnej nie mogą pogodzić się ze stratą osoby bliskiej oraz otrząsnąć po traumatycznym zdarzeniu jakim była śmierć syna.

Po wstąpieniu w związek małżeński w 2010 roku, M. K. (1) wraz z małżonką i synem, zamieszkiwał w tej samej miejscowości co powodowie. W sierpniu w 2010 roku podjął zatrudnienie w masarni w Niemczech, z wykształcenia był rzeźnikiem. Pracując za granicą do rodzinnego domu przyjeżdżał kiedy było to możliwe, czasami co tydzień, co dwa, trzy tygodnie. Ze swoją najbliższą rodziną utrzymywał bardzo dobre kontakty, więź rodzinna i emocjonalna pomiędzy powodami a zmarłym była duża, oparta na wzajemnym szacunku, zrozumieniu i miłości, pomiędzy zmarłym a powodami nie występowały żadne konflikty rodzinne. Zmarły przyjeżdżając z pracy, pomimo że mieszkał ze swoją rodziną w osobnym domu, zawsze odwiedzał powodów, którzy utrzymywali również kontakty z żoną oraz synem zmarłego. Podczas swoich dłuższych pobyków w domu codziennie przyjeżdżał do powodów, aby porozmawiać, doradzić co robić. Poza tym utrzymywał z nimi stały kontakt za pośrednictwem telefonu oraz internetu, kontaktując się w czasie wolnym, a niekiedy podczas przerw w pracy.

Poza zmarłym powodowie posiadają dwie córki – A. i N. K.. Przed śmiercią M. K. (1) jedna z córek powodów – A. K., zamieszkiwała za granicą, gdzie pracowała, natomiast N. K. zamieszkiwała cały czas z powodami. Po śmierci brata, A. K., aby wesprzeć rodziców po ciężkich doznaniach psychicznych związanych ze śmiercią syna, wróciła do rodzinnej miejscowości i obecnie zamieszkuje z powodami wraz ze swoim narzeczoną i córką.

Powodowie są właścicielami gospodarstwa rolnego, które w 2013 roku chcieli przekazać synowi, aby ten dalej mógł je prowadzić. Zmarły syn powodów znał zamiary swoich rodziców i godził się na objęcie gospodarstwa, a także wiedział o planach dotyczących wspólnego zamieszkania z powodami. Powodowie po przekazaniu gospodarstwa rolnego zmarłemu planowali przejść na emeryturę, co jednak nie nastąpiło wskutek tragicznej śmierci syna. Zmarły pomagał powodom przy prowadzeniu gospodarstwa rolnego kiedy przebywał w domu wraz z siostrami, dzięki czemu stanowił duże wsparcie nie tylko psychiczne i emocjonalne, ale również fizyczne dla powodów. Po śmierci M. K. (1) powodowie prowadzą sami gospodarstwo rolne, jest im ciężko. Pomagają im w tym córki oraz siostra powoda – A. S., która stara się wspierać i pomagać powodom jak jest taka możliwość.

Po śmierci zmarłego powódka – K. K. (lat 53), w związku z bólem i cierpieniem jakiego doświadczyła po śmierci osoby bliskiej, nie była w stanie normalnie funkcjonować, stała się nadpobudliwa, denerwowała się byle czym, co w konsekwencji doprowadzało do ataków depresyjnych. Zaczęła uczęszczać do prywatnej poradni zdrowia psychicznego prowadzonej przez specjalistę z zakresu psychiatrii – M. K. (2). Wizyty w poradni rozpoczęły się zaraz po śmierci zmarłego, w wyniku których zdiagnozowano u powódki reakcję żałoby o nasileniu znacznym. Następnie stwierdzono, że powódka wykazywała stany depresyjne z powodu utraty syna, które pomimo ciągłej terapii nie ustały. Przez cały okres leczenia powódka zażywała leki przypisywane przez lekarza – psychiatrę na sen, skołataną nerwy oraz w razie stanu depresji. Obecnie powódka wykazuje przewlekłe zaburzenia depresyjne, co nieodłącznie wiąże się z przedłużającą reakcją żałoby o nasileniu znacznym, a w następstwie wymaga dalszego leczenia psychiatrycznego w poradni. Ponadto ogólne zdrowie powódki uległo pogorszeniu, bowiem od śmierci syna nie może spać w nocy, jak również ma problemy z chodzeniem, w związku z czym znajduje się także pod stałą opieką ortopedy.

Natomiast powód – Z. K. (lat 64), po śmierci zmarłego nie leczył się w żadnej poradni zdrowia, albowiem będąc razem z powódką na jednej wizycie u specjalisty z zakresu psychiatrii stwierdził, że mu to nie pomaga, wręcz odwrotnie denerwował się, drażniła go rozmowa z lekarzem, potrzebował wyciszenia i spokoju. Zamknął się w sobie, postrzał, stał się bardziej drażliwy, nieraz w ogóle nie było z nim kontaktu, zaś taki stan czasami doprowadzał do braku porozumienia między nim a innymi członkami rodziny. Powód prowadzi gospodarstwo rolne, które miało zostać przekazane zmarłemu synowi, jest mu ciężko, ale może liczyć na pomoc córek oraz siostry. Powód nie zażywał żadnych leków uspokajających, a śmierć syn przeżywał w sposób bardziej skryty (potrafił usiąść w kącie i popłakać).

Dowód: dokumentacja dotycząca historii choroby powódki (k. 46-57, 214-217); zaświadczenie o stanie zdrowia powódki (k.58-59); dokumentacja dotycząca historii choroby powoda (k. 60-62); zaświadczenie o stanie zdrowia

powódki z dn. 3.06.2014 r. (k.213); protokół rozprawy z dn. 7.10.2014 r. – zeznania świadków: A. S. i N. K. (k. 239-240) oraz przesłuchanie powodów (k. 240-241).

Pismem z dnia 18 stycznia 2013 roku powodowie za pośrednictwem pełnomocnika zgłosili swoje żądania względem pozwanego domagając się zapłaty kwoty w wysokości po 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia po śmierci syna. Następnie pismem z dnia 6 marca 2013 roku dosłali pozwanemu dalsze dokumenty niezbędne do ustalenia odpowiedzialności pozwanego oraz wypłaty przysługujących powodom świadczeń pieniężnych. Ponadto poinformowali pozwanego o skierowaniu do sądu aktu oskarżenia p-ko kierującemu pojazdem, który w dniu 31 grudnia 2012 roku spowodował wypadek drogowy, wskutek czego poniósł śmierć syn powodów.

Pozwany pismem z dnia 26 marca 2013 roku stwierdził co do zasady swoją odpowiedzialność z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego w związku z wypadkiem drogowym z dnia 31 grudnia 2012 roku oraz przyznał powodom po 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wskutek śmierci zmarłego M. K. (1).

W związku z powyższą decyzją pozwanego, powodowie pismem z dnia 11 czerwca 2013 roku wnieśli o ponowne rozpatrzenie wypłaty świadczeń pieniężnych w kwocie po 80.000 zł na rzecz powodów tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Natomiast pozwany po dokonaniu ponownej analizy przedłożonej przez powodów dokumentacji, pismem z dnia 9 lipca 2013 roku, stwierdził, iż wypłata po 30.000 zł na rzecz każdego z powodów tytułem zadośćuczynienia jest odpowiednia do rozmiaru krzywd jakie w związku ze śmiercią swojego syna doznali powodowie. Dodatkowo pozwany pismem z dnia 15 lipca 2013 roku poinformował powodów o wypłacie świadczeń pieniężnych tytułem poniesionych kosztów pogrzebu oraz nagrobka.

Dowód: pismo z dn. 18.01.2013 r. dotyczące zgłoszenia roszczeń przez powodów (k.26-30); pismo z dn. 6.03.2013 r. powodów skierowane do pozwanego (k.31); pismo pozwanego z dn. 26.03.2013 r. w sprawie przyznania świadczeń pieniężnych na rzecz powodów (k. 32-33); pismo powodów z dn. 26.03.2013 r. (k.34); pismo powodów z dn. 11.06.2013 r. dotyczące ponownego rozpatrzenia decyzji pozwanego w sprawie wypłaty świadczeń pieniężnych na rzecz powodów (k.35-41); pismo pozwanego z dn. 9.07.2013 r. w sprawie odmowy wypłaty dalszych świadczeń pieniężnych na rzecz powodów (k.43-44); pismo pozwanego z dn. 15.07.2013 r. w sprawie wypłaty świadczeń pieniężnych z tytułu kosztów pogrzebu oraz nagrobka (k.45), **a nadto** akta likwidacyjne szkody (załącznik do akt sprawy k.1-291)

W przedmiotowej sprawie dokonane ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy poczynił na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w postaci dokumentów prywatnych, zeznań świadków oraz przesłuchania powodów.

Sąd uznał za w pełni przydatne do rekonstrukcji stanu faktycznego zgromadzone w toku procesu dokumenty prywatne. Strony nie kwestionowały ich prawdziwości i wiarygodności, a Sąd nie dopatrył się przyczyn, dla których miałyby czynić to z urzędu. Przedłożone dokumenty prywatne w postaci notatek, zaświadczeń, historii choroby oraz innych różnorodnych pism korzystają z domniemania prawnego z art. 245 k.p.c., które nie zostało obalone (zob. wyrok SA w Szczecinie z dn. 30.04.2014 r. I ACa 66/14).

Jeżeli idzie o zeznania świadków należy uznać, że były spójne, logiczne oraz znalazły potwierdzenie w pozostałym zebranych materiale dowodowym. Świadkowie – A. S. i N. K. – zeznali jak kształtuje się sytuacja powodów po śmierci ich syna, w jakim stanie psychicznym są powodowie, jak śmierć zmarłego wpłynęła na dalsze ich życie oraz jak kształtowały się relacje powodów z M. K. (1). Sąd uznał te zeznania za przydatne dla niniejszej sprawy, świadkowie orientowali się w sytuacji powodów przed i po śmierci zmarłego, rzeczowo i konkretnie odpowiadali na zadane pytania Sądu. Trzeba wyraźnie podkreślić, iż na żadnym etapie postępowania dowodowego, zeznania świadków nie były kwestionowane przez stronę przeciwną.

Ponadto za wiarygodne i przydatne w rozstrzygnięciu uznano zeznania strony powodowej – Z. K. (ojca) – który to potwierdził zeznania wcześniejszych świadków oraz opisał jak wygląda życie powodów po stracie syna M. K. (1), jak również stan psychiczny w jakim znajdują się obecnie powodowie po tragicznym zdarzeniu. Natomiast zeznania

powódki nie stanowiły wskazań co do innych okoliczności faktycznych, a stanowiły jedynie potwierdzenie tego, co zeznali poprzedni świadkowie.

Postanowieniem z dnia 7 października 2014 roku (k. 241) Sąd oddalił wniosek strony powodowej o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego psychologa powołany w petitum pozwu z dnia 8 listopada 2013 roku. Powyższy dowód nie był potrzebny dla ustalenia okoliczności wskazanej w tezie dowodowej tj. na okoliczność ustalenia stanu psychicznego powodów po śmierci M. K. (1), stanu psychicznego w jakim się znajdują obecnie oraz – jeśli nastąpiło pogorszenie stanu zdrowia psychicznego powodów, to na czym ono polega i jakie są negatywne konsekwencje oraz jaki jest ewentualny wpływ śmierci osoby bliskiej na dalsze życie emocjonalne powodów. Okoliczności związane ze stanem zdrowia powodów, ich przeżywania śmierci syna oraz fakt podjęcia leczenia przez powódkę u specjalisty z zakresy psychiatrii zostały dostatecznie wyjaśnione na podstawie zeznań świadków, przesłuchania powoda, a nadto potwierdzone załączoną do akt niniejszej sprawy dokumentacją lekarza psychiatry prowadzącego terapię z powódką. Co istotne, okoliczności tych i dokumentów nie kwestionowała strona przeciwna (zob. wyrok SA we Wrocławiu z dn. 10.06.2014 r. I ACa 497/14, Lex nr 1500866).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie powodowie dochodzili od pozwanego – (...) S.A. z siedzibą w W. – zapłaty na swoją rzecz kwot po 75.000 zł tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią syna oraz kwot po 3.258,90 zł tytułem skapitalizowanych odsetek wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Oprócz w/w żądań domagali się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Podstawę prawną roszczeń stanowi zatem art. 446 § 4 k.c.

Zgodnie z art. 822 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. W sprawie niniejszej zastosowanie mają przepisy ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. Nr 124, poz. 1152), które stanowią normy *lex specialis* w stosunku do ogólnych norm Kodeksu cywilnego. Zgodnie z art. 34 ust. 1 ww. ustawy z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Artykuł 35 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych przewiduje, iż ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu.

Zdaniem Sądu nie budzi wątpliwości, iż pozwany ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność za wypadek z dnia 31 grudnia 2012 roku. Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własny pogląd prawny przyjęty w uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2008 r. w sprawie III CZP 115/07 (OSNC 2008 r. Nr 9, poz. 96), zgodnie z którym ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność gwarancyjną wynikającą z umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody na osobie wyrządzone przez kierującego pojazdem, w tym także pasażerowi będącemu wraz kierowcą współposiadaczem tego pojazdu.

Wskazać wobec tego należy, iż z art. 34 i 35 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych wynika, iż umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej stwarza możliwie szeroki zakres ochrony ubezpieczeniowej zarówno ubezpieczonemu sprawcy szkody przed konsekwencjami osobistego ponoszenia odpowiedzialności cywilnej, jak i poszkodowanemu, przez zapewnienie mu pełnej kompensaty ze strony ubezpieczyciela szkody wyrządzonej przez ponoszącą odpowiedzialność cywilną sprawcę. Z przepisów powyższych wynika, iż do przyjęcia odpowiedzialności

zakładu ubezpieczeń wystarczy stwierdzenie obowiązku naprawienia szkody przez każdą osobę kierującą pojazdem mechanicznym.

Ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731) do art. 446 k.c. dodany został kolejny (4) paragraf, przewidujący - na wzór art. 166 kodeksu zobowiązań - *expressis verbis* możliwość przyznania przez sąd najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Przepis ten ma zastosowanie do krzywd powstałych - jak w rozpoznawanej sprawie - od 3 sierpnia 2008 r.

Artykuł 446 § 4 k.c. jest reakcją ustawodawcy na konieczność zwiększenia ochrony ofiar zdarzeń kryminalnych. Przyznanie zadośćuczynienia pieniężnego ma na celu zrekompensować krzywdę za naruszenie prawa do życia w rodzinie i ból spowodowany utratą najbliższej osoby (wyrok SA w Lublinie z dnia 7 lipca 2009 r., II AKA 44/09, LEX nr 523973). Naruszenie prawa do życia w rodzinie stanowi dalece większą dolegliwość psychiczną dla członka rodziny zmarłego niż w przypadku innych dóbr, a jej skutki rozciągają się na całe życie osób bliskich. Ustalenie wysokości zadośćuczynienia z art. 446 § 4 k.c. winno nastąpić według kryteriów branych pod uwagę przy zasądzeniu zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych (art. 23 i art. 24 w zw. z art. 448 k.c.), z uwzględnieniem jednak ciężaru gatunkowego naruszonego dobra (wyrok SA w Łodzi z dnia 14 kwietnia 2010 r., I ACa 178/10, niepubl.). Ponadto zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 17 stycznia 2006 roku (I ACa 1983/04, LEX nr 186503) przy ocenie słuszności zadośćuczynienia Sąd powinien przede wszystkim brać pod uwagę nasilenie cierpień, długotrwałość choroby, rozmiar kalectwa, trwałość następstw zdarzenia oraz konsekwencje uszczerbku na zdrowiu w dziedzinie życia osobistego i społecznego. Zatem należy podzielić i przyjąć pogląd prawny Sądu Apelacyjnego w Łodzi z wyroku z dnia 18 lipca 2014 roku (I ACa 120/14, Lex nr 1504393) w myśl, którego wprowadzenie do przepisu art. 446 § 4 k.c. klauzuli "odpowiedniej sumy" pozostawia składowi orzekającemu swobodę co do wysokości zasądzonej kwoty, co jednak nie oznacza dowolności, wszak przyznanie odpowiedniej sumy tytułem kompensacji krzywdy, jak i jej odmowa, muszą być osadzone w stanie faktycznym sprawy. Pomimo niemożności precyzyjnego ustalenia wysokości uszczerbku, rozstrzygnięcie w tym zakresie należy opierać na kryteriach zobiektywizowanych, a nie mieć na względzie wyłącznie subiektywne odczucia poszkodowanego.

W ocenie Sądu Okręgowego nie budzi wątpliwości, iż śmierć syna spowodowała u powodów krzywdę, a więc szkodę niemajątkową wywołaną naruszeniem dobra osobistego, polegającą na fizycznych dolegliwościach i psychicznych cierpieniach. W judykaturze i doktrynie dość powszechnie przyjmuje się wyłącznie kompensacyjny charakter ochrony majątkowej udzielanej pokrzywdzonemu i niedopuszczalność przypisywania jej funkcji represyjnych. Kompensata majątkowa ma na celu przezwycięzenie przykrych doznań. Służyć temu ma nie tylko udzielenie pokrzywdzonemu należynej satysfakcji moralnej w postaci uznania jego krzywdy wyrokiem sądu, ale także zobowiązanie do świadczenia pieniężnego, które umożliwi pełniejsze zaspokojenie potrzeb i pragnień pokrzywdzonego lub wesprze realizację wskazanego przez niego celu społecznego (por. uchwała Pełnej Izby Cywilnej SN z 8 grudnia 1973 r., sygn. akt III CZP 37/73, (OSN 1974, nr 9, poz. 145); wyrok SN z 22 maja 1990 r., sygn. akt II CR 225/90, (LEX nr 9030); wyrok SN z 11 lipca 2000 r., II CKN 1119/98, (LEX nr 50884); wyrok SN z 18 listopada 2004 r., I CK 219/04, (LEX nr 146356).

Ustalenie krzywdy ma podstawowe znaczenie dla określenia odpowiedniej sumy, która miałaby stanowić jej pieniężną kompensatę. Przy oznaczeniu zakresu wyrządzonej krzywdy za konieczne uważa się uwzględnienie: rodzaju naruszonego dobra, zakresu (natężenie i czas trwania) naruszenia, trwałości skutków naruszenia i stopnia ich uciążliwości, a także stopnia winy sprawcy i jego zachowania po dokonaniu naruszenia 9 por. wyrok SN z 20 kwietnia 2006 r., IV CSK 99/05, (LEX nr 198509); wyrok SN z 1 kwietnia 2004 r., II CK 131/03, (LEX nr 327923); wyrok SN z 19 sierpnia 1980 r., IV CR 283/80, (OSN 1981, nr 5, poz. 81); wyrok SN z 9 stycznia 1978 r., IV CR 510/77, (OSN 1978, nr 11, poz. 210). Z uwagi na niemajątkowy charakter krzywdy nie jest możliwe jej określenie w pieniądzu, jednak z reguły wysokość zadośćuczynienia powinna odpowiadać wielkości ustalonej krzywdy, ponieważ w przybliżeniu świadczenie stanowić ma ekwiwalent utraconych dóbr. Na rozmiar krzywdy mają przede wszystkim wpływ: dramatyzm doznań osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki, cierpienie moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego z zmarłym, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem tego odejścia (np. nerwicy, depresji), roli w rodzinie pełnionej przez osobę zmarłą, stopień w jakim pokrzywdzony

będzie umiał się znaleźć w nowej rzeczywistości i zdolności jej zaakceptowania, leczenie doznanej traumy, wiek pokrzywdzonego (wyrok SN z dnia 3 czerwca 2011 r. sygn. akt III CSK 279/10 ,LEX nr 898254).

W przedmiotowej sprawie nie budzi wątpliwości Sądu Okręgowego, że w następstwie wypadku drogowego w dniu 31 grudnia 2012 roku nastąpiła śmierć syna powodów, M. K. (1), wskutek licznie doznanych ciężkich obrażeń ciała.

Co do zasady śmierć osoby bliskiej jaką jest syn powoduje duże cierpienia fizyczne i obciążenia psychiczne, dla osób najbliższych jest doświadczeniem ogromnie dotkliwym, powodującym trudny do ogarnięcia smutek i ból. Zdaniem Sądu dokonując oceny cierpienia powodów należy wziąć pod uwagę przede wszystkim relacje łączące ich ze zmarłym M. K. (1), poczucie osamotnienia i pustki, wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej oraz ewentualne wystąpienie zaburzeń stanowiących konsekwencję śmierci.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że relacje rodzinne, które istniały pomiędzy powodami a zmarłym M. K. (1) były bardzo dobre, co podkreśla również istniejąca silna więź emocjonalna pomiędzy w/w osobami. Strata jedynego syna dla powodów była bardzo dotkliwym doznaniem, wobec czego powodowie pograżyli się w smutku, cierpieniu i bólu, przez co również ucierpiała ich spokojna egzystencja. Jednakże należy zauważyć, iż głównie powódka, od czasu śmierci syna M. K. (1), nie potrafi ułożyć sobie na nowo życia, cierpi na zaburzenia depresyjne, wywodzące się z przedłużającej reakcji żałoby. Powodowie nie potrafią pogodzić się ze śmiercią syna, sprawia im to straszny ból, wciąż wracają do wspomnień sprzed wypadku, mając żal do „całego świata” za to co się stało. Powódka podupała na zdrowiu psychicznym i fizycznym, od czasu śmierci syna niezbędne są wizyty w prywatnej poradni zdrowia psychicznego, gdzie poprzez sesje terapeutyczne stara się wrócić do normalnego, stabilnego funkcjonowania w rodzinie. Z uwagi na ataki depresyjne powódka zażywa leki na nerwy i sen, a nadto znajduje się pod stałą opieką ortopedy. Stała się impulsywna, nerwowa, z łatwością się denerwuje, byle błahostka może doprowadzić ją do ataku depresji.

Natomiast jeżeli chodzi o powoda – Z. K. – należało uznać, iż również podupał na zdrowiu po śmierci syna, lecz jego śmierć przeżywał w zgoła odmienny sposób niż powódka. Powód nie chciał uczestniczyć w sesjach terapeutycznych z lekarzem – psychiatrą, albowiem nie czuł takowej potrzeby, a sesje tylko go drażniły. Potrzebował spokoju i wyciszenia, tragedię przeżywał dość skrycie w porównaniu do powódki, sam zeznał, że „Po wypadku nie było ze mną aż tak źle, teraz jest ze mną gorzej.”. Zdarzają się sytuacje, że powód jest bardziej drażliwy w związku z czym niekiedy kontakt jest z nim ograniczony. Jednakże warto podkreślić, że czuje się w miarę na siłach, aby dalej pracować i funkcjonować w rodzinie. Nie potrzebuje wizyt czy terapii prowadzonych przez wyspecjalizowanych lekarzy, aby ukoić swój ból i cierpienie po stracie syna. Także nie zażywa żadnych leków pozwalających na lepsze samopoczucie. Według Sądu skutkiem traumatycznego zdarzenia jest zwolnienie tempa pracy, czasami brak chęci do działania oraz podupałnięcie na zdrowiu fizycznym. Da się jednak zauważyć, że praca na gospodarstwie rolnym jest dla powoda pewnego rodzaju wypełnieniem sobie czasu po śmierci M. K. (1), co stanowi dla niego odżegnanie się od śmierci syna.

Ponadto należy podkreślić, iż obecnie powodowie nie są zdani tylko na siebie, bowiem zawsze mogą liczyć na pomoc córek oraz siostry powoda, która mimo swoich spraw i problemów zdrowotnych, oferuje swoją pomoc, chociażby do pracy przy gospodarstwie rolnym. Nie bez znaczenia również pozostaje fakt, iż córka powodów – A. K. – po śmierci zmarłego przeprowadziła się do rodzinnego domu, gdzie zamieszkuje wraz z narzeczonym i córką. W tej sytuacji powodowie z pewnością czują bliskość i wsparcie ze strony swoich dzieci.

Nadto, pomimo tego że Sąd uznał za wiarygodne zeznania, iż powodowie zamierzali przekazać gospodarstwo rolne zmarłemu synowi, nie wyklucza faktu, że powód nadal mógłby pracować za granicą jako rzeźnik – masarz, ewentualnie pomagając powodom przy jego prowadzeniu podczas wizyt w rodzinnej miejscowości. Należy z całą stanowczością podkreślić, iż zmarły założył już swoją własną rodzinę, która z pewnością była dla niego priorytetem, w związku z czym wyjechał do pracy za granicę, aby tam pracować za większe wynagrodzenie dla dobra materialnego rodziny.

Mając na uwadze powyższe, w ocenie Sądu faktem jest, że powód niejako oswoił się ze śmiercią syna, czego do końca nie można powiedzieć o powódce, która nadal boryka się z trudnościami neurotycznymi i psychosomatycznymi po utracie syna.

Zatem Sąd na podstawie całokształtu stwierdzonych okoliczności faktycznych uznał za zasadne częściowo przyznanie powódce tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę kwoty 20.000 zł (ponad kwoty przyznane przez pozwanego w postępowaniu likwidacyjnym) – **pkt I.1 wyroku**. W ocenie Sądu zasądzona kwota w połączeniu z przyznaną w postępowaniu likwidacyjnych (30.000 zł. dla powódki tytułem zadośćuczynienia) stanowią dopiero pełną kompensację doznanych przez powódkę krzywd, jaka może nastąpić poprzez przyznanie sumy pieniężnej.

W pozostałym zakresie Sąd oddalił powództwo, nie znajdując podstaw do zasądzenia wyższej kwoty na rzecz powódki – **pkt I. 2 wyroku**.

Odnosnie zapłaty skapitalizowanych odsetek, których domagała się powódka wskazać należy, że powódka domagała się odsetek od kwoty 75.000 zł od dnia 10 lipca 2013 roku do dnia wniesienia pozwu, tj. 8 listopada 2013 roku, i z tego tytułu żądała zasądzenia od pozwanego na jej rzecz kwoty 3.258,90 zł. Żądanie to zasługiwało w części na uwzględnienie dotyczącej zasądzenia przez Sąd kwoty 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia, wobec zgłoszenia roszczenia w piśmie z dnia 18 stycznia 2013 r. i 11 czerwca 2013 roku oraz 30-dniowego terminu zakładu ubezpieczeń na spełnienie świadczenia na podstawie art. 481 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz. U. z 2013 poz. 392). Po dokonaniu stosownych wyliczeń, skapitalizowane odsetki dochodzone w/w okresie od kwoty 20.000 zł wyniosły 869,04 zł. Dalsze ustawowe odsetki zostały zasądzone od łącznej kwoty 20.869,04 zł od dnia wniesienia pozwu, tj. 9 listopada 2013 roku do dnia zapłaty – **pkt I. 1 wyroku**.

Natomiast w przypadku powoda, który również wniósł o zasądzenie kwoty 75.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę po śmierci syna, Sąd uznał w całości za bezzasadne zasądzenie dalszych kwot tytułem zadośćuczynienia na rzecz powoda (oprócz tych przyznanych przez pozwanego w postępowaniu likwidacyjnym w kwocie 30.000 zł) w związku z czym oddalił powództwo w całości wraz z żądaniem skapitalizowanych odsetek ustawowych – **pkt II. 1 wyroku**.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. odnośnie żądań powódki i na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. odnośnie żądań powoda i w związku z tym:

- zasądził od powódki na rzecz pozwanego koszty procesu w wysokości 599,49 zł, jednocześnie wskazując, iż w zakresie dochodzonych roszczeń powódka przegrała sprawę w 73%, a pozwany w 27%. Zasądzona kwota została wyliczona w oparciu o faktycznie poniesione koszty przez strony, które winny ponieść stosownie do stopnia, w jakim przegrały sprawę, a mianowicie: Sąd ustalił, iż w zakresie roszczeń powódki wartość przedmiotu sporu wynosiła 78.258,90 zł (suma żądanej kwoty tytułem zadośćuczynienia oraz skapitalizowanych odsetek). W stosunku do w/w kwoty Sąd zasądził kwotę 20.869,04 zł, co stanowiło 27% wartości przedmiotu sporu. Zatem należało przyjąć, iż pozwany przegrał sprawę co do 27%, natomiast powódka co do 73%. Przyjmując zasadę stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu, które łącznie wyniosły kwotę 11.113 zł, w tym po stronie powódki 7.513 zł (opłata od pozwu oraz koszty zastępstwa procesowego), a po stronie pozwanego 3.600 zł (koszty zastępstwa procesowego), zgodnie z podaną zasadą powódkę powinny obciążać koszty w kwocie 8.112,49 zł, natomiast pozwanego w kwocie 3.000,51 zł. Skoro jednak powódka poniosła faktyczne koszty w wysokości 7.513 zł, a powinna ponieść w wysokości 8.112,49 zł, zatem pozwanemu należy się zwrot kosztów wysokości 599,49 zł ($7.513 \text{ zł} - 8.112,49 \text{ zł} = - 599,49 \text{ zł}$; koszty poniesione przez pozwanego minus koszty, które faktycznie winien ponieść w związku z przegrana sprawą w 27%/ $3.600 \text{ zł} - 3.000,51 \text{ zł} = 599,49 \text{ zł}$) – **pkt I. 3 wyroku**;

- kosztami procesu w zakresie roszczeń powoda Sąd obciążył go w całości, zasądzając od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na podstawie § 2 ust. 1 i 2, § 3 ust. 1 i § 6 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku (t.j. Dz.U.2013.490) w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu – **pkt II. 2 wyroku**.

/-/Katarzyna Gawecka